

Stockholms kommun
registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Johan Skytteskolan
stig.gisslen@stockholm.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn i Johan Skytteskolan
i Stockholms kommun

Tillsyn i Johan Skytteskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Johan Skytteskolan besöktes av Skolinspektionen den 10 och 11 december 2013.

Fakta om skolan

Johan Skytteskolan i stadsdelen Älvsjö är en kommunal skola i Stockholms kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 samt fritidshem.

Vid tidpunkten för tillsynen hade Johan Skytteskolan 929 elever. Av dessa går 56 i förskoleklass och 873 i grundskolans årskurs 1-9. I fritidshemmets pedagogiska verksamhet deltar 216 elever. Därutöver deltar 75 elever i skolans öppna fritidsverksamhet.

Skolans ledningsgrupp består av en rektor, en intendent och tre biträdande rektorer. De biträdande rektorerna är vardera ansvariga för verksamheten i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 inklusive fritidshem och öppen fritidsverksamhet respektive årskurs 4-5 och 6-9.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven läsåret 2012/2013 nådde nästintill samtliga elever som gjorde proven kravnivån på samtliga delprov i matematik och svenska. I båda ämnena är det över snittet för riket (68 procent i matematik och 78 procent i svenska). Samma läsår bedömdes enligt skolans egen sammanställning 92 procent av eleverna nå kunskapskraven i svenska och 96 procent av eleverna nådde kunskapskraven i matematik. Samtliga elever bedömdes nå kunskapskraven i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena.

Resultaten på de nationella proven 2012 var enligt skolans egen sammanställning lägre i matematik (92 procent), men i stort sett detsamma i svenska (100 procent). I båda ämnena är detta över snittet för riket (72 procent i matematik och 74 procent i svenska). Enligt skolans egen sammanställning över kunskapsresultaten läsåret 2011/2012 bedömdes 92 procent av eleverna nå kunskapskraven i matematik och samtliga elever bedömdes nå kunskapskraven i svenska och i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena.

Årskurs 6

Skolverkets nationella statistik för läsåret 2011/2012 visar att 84 procent av eleverna som gjorde provet nådde kravnivån på samtliga delprov på det nationella ämnesprovet i matematik. Motsvarande andel för riket var 79 procent. Av de elever som samma läsår gjorde det nationella ämnesprovet i svenska nådde 75 procent kravnivån på samtliga delprov. Motsvarande andel för riket samma år var 82 procent. På grund av för lågt elevantal saknas nationell statistik för svenska som andraspråk. Andelen elever som nådde kravnivån på samtliga delprov i engelska var 86 procent. Motsvarande andel för riket var 87 procent. Skolans egen sammanställning över elevernas kunskapsresultat läsåret 2011/2012 visar att samtliga elever helt eller nästintill nådde kunskapskraven i samtliga ämnen, med undantag för idrott och hälsa (96 procent).

Den nationella statistiken för de nationella ämnesproven läsåret 2012/2013 var vid tidpunkten för tillsynen inte publicerad.

Skolans egen sammanställning för läsåret 2012/2013 visar dock att 98 procent av samtliga elever i årskursen bedömdes nå kravnivån på samtliga delprov i matematik, 100 procent bedömdes nå kravnivån i engelska och 100 procent nådde kravnivån på samtliga delprov i svenska och svenska som andraspråk. I skolans egen sammanställning över resultaten framgår att mellan 96 och 100 procent av eleverna nådde kunskapskraven beroende på ämne. Lägst var resultatet i idrott och hälsa (96 procent). I övriga ämnen nådde samtliga eller nästintill samtliga kunskapskraven.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2012/2013 var det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i Johan Skytteskolan 224 poäng, jämfört med 213 poäng för riket. Under de senaste fyra åren har meritvärdet i Johan Skytteskolan varierat mellan 224 poäng som lägst (år 2011) och 241 poäng som högst (år 2012). Andelen elever som nådde målen i alla ämnen, det vill säga nått ett godkänt betyg i alla ämnen som ingått i elevens utbildning läsåret 2012/2013 var 83 procent, motsvarande andel för riket var 77 procent. Av alla flickor nådde 78 procent målen i alla ämnen läsåret 2012/2013. Motsvarande siffra för alla pojkar var 89 procent. De ämnena med störst skillnad mellan flickor och pojkar avseende andelen elever med minst i betyget E i slutbetyg är samhällskunskap (pojkar 98 procent och flickor 89 procent) följt av idrott och hälsa samt geografi (pojkar 96 procent och flickor 89 procent). Under de fyra föregående åren har andelen elever som nått målen i samtliga ämnen varierat mellan 85 procent som lägst (2010) och 89 procent som högst (2009).

Läsåret 2012/2013 var 93 procent av eleverna behöriga till både yrkesprogram (riket 88 procent) och till högskoleförberedande program (riket 87 procent).

Helhetsbedömning

Tillsynen av Johan Skytteskolan visar att elevernas kunskapsresultat i flera avseenden är goda men att åtgärder behöver vidtas så att samtliga elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och utvecklas så långt som möjligt. Skolan behöver särskilt vidta åtgärder i sitt arbete med elever i behov av särskilt stöd. Inom detta arbetsområde ryms även ett behov av att se till att åtgärdsprogrammen motsvarar författningarnas krav, främst i de högre årskurserna. Skolan behöver även säkerställa att beslut om anpassad studiegång fattas i enlighet med författningarna och att elever i behov av studiehandledning ges det efter behov. I de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett ämne behöver skolan se till eleverna får en skriftlig bedömning i ämnet.

Skolinspektionen noterar att arbetet med elever i behov av särskilt stöd, utformningen av åtgärdsprogram och avsaknaden av skriftliga bedömningar när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne, är brister som påtalades även vid Skolverkets senaste tillsyn av Johan Skytteskolan år 2006 (då omfattande årskurserna 6-9), diarienummer 53-2006:962.

Trots att resultaten vid skolan är högre än riket i genomsnitt behöver lärarna, främst i de högre årskurserna, även se till att tydliggöra målen för utbildningen och kunskapskraven i de olika ämnena för eleverna. Skolan behöver ge eleverna möjlighet till inflytande över utbildningen i de högre årskurserna. Skolan behöver även se till att lärarna vid bedömning och betygssättning utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven.

Av tillsynen framkommer att det sker ett målinriktat arbete mot kränkande behandling och att eleverna som Skolinspektionen intervjuat är ense om att skolan är trygg. Dock behöver det förebyggande och främjande arbetet vid fritidshemmet synliggöras i någon av skolan planer mot kränkande behandling. Skolan behöver även säkerställa att förekomsten av kränkande behandling alltid anmäls till rektor. Skolinspektionen konstaterar vidare att det finns brister i studieron i främst vissa undervisningsgrupper och årskurser, något skolan behöver vidta åtgärder för att åtgärda.

Skolan bedriver ett i huvudsak fungerande kvalitetsarbete innehållande bland annat en analys av kunskapsresultaten och prioriterade åtgärder som grundar sig på denna analys. Skolinspektionen får även goda exempel på åtgärder som vidtagits vid skolan för att förbättra undervisningen genom hela skolgången, såsom tillsättandet av tre förstelärare med uppdrag att arbeta med läsutveckling och inkludering. Trots detta behöver skolan utveckla en analys av fritidshemmets verksamhet. Skolan behöver även bli bättre på att utveckla att syste-

matiskt utvärdera sitt arbete med elever i behov av särskilt stöd, i relation till elevernas måluppfyllelse. Skolinspektionens tillsyn visar avslutningsvis att skolan har en tillgänglig elevhälsa som stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 23 april 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I läroplanen har lärarna ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Av utredningen framgår att det finns brister i elevernas möjlighet till inflytande över utbildningen i de högre årskurserna. I Skolinspektionens enkät från hösten 2012 uppger 63 procent av eleverna i årskurs 9 att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att eleverna är med och bestämmer på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter. I intervjuer uppger eleverna att de i vissa ämnen ges inflytande över undervisningen, medan lärarna i andra ämnen följer en planering som eleverna inte haft inflytande över och beslutats av lärarna. Elevernas utsagor bekräftas i intervju med lärarna av vilken framgår att de försöker bjuda in elevrepresentanter till ämneskonferenser för att tillgodose elevernas inflytande, men att arbetet för att ge eleverna inflytande på undervisningens innehåll inte är tillräckligt. Skolans rektor ger i samband med faktakontroll av beslutet exempel på att eleverna har representativt inflytande i form av formella forum för inflytande över utbildningen och lämnar även exempel på hur elever getts inflytande över undervisningsmaterial och skolans rutiner för utvärdering

av ämnesområden. Enligt Skolinspektionens bedömning visar utredningen dock att skolan behöver förbättra och sprida de former för inflytande som utarbetats vid skolenheten för att alla elever ska ges ett reellt inflytande som motsvarar läroplanens krav.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det vid Johan Skytteskolan finns brister i skolans arbete med elevinflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Vidta konkreta åtgärder för att tillförsäkra eleverna studiero.
- Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.
- Upprätta en plan mot kränkande behandling där åtgärderna är anpassade efter varje verksamhets specifika behov och förutsättningar och som innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.
- Se till att dokumentera beslut om disciplinära åtgärder.

Motivering

Studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns brister i studieron vid skolan och att dessa är särskilt stora i vissa årskurser. Det skiljer sig dock även mellan klasser inom en årskurs i vilken utsträckning undervisningsmiljön präglas av studiero. Skolan är för närvarande organiserad i två verksamheter, en F-5-del och en 6-9-del.

Enligt skolans rektor är studieron främst ett problem i vissa elevgrupper i årskurserna 5-7. En del av förklaringen är att eleverna organiseras i nya klasser vid

starten av årskurs 6 och en annan är att skolan även är evakueringsskola vid ombyggnad av kringliggande skolors årskurs 5. Skolan har inlett ett arbete med att förbättra studieron i dessa årskurser, exempelvis har skolan infört en tydlig lektionsstruktur med en tydlig inledning och ett tydligt avslut, som lärarna ska använda sig av. De elever Skolinspektionen intervjuat uppger att den nuvarande organisationen med nya klasser i årskurs 6 skapar låg studiero. Exempelvis uppger eleverna att lärarna "testas mycket" genom att eleverna provocerar dem. De lärare i de högre årskurserna som Skolinspektionen intervjuat uppger att det förekommer att undervisningen i främst årskurs 6 måste fokusera på det sociala samspelet mellan elever och att skapa studiero och en god arbetsmiljö vilket gör att lärarnas fokus i viss mån flyttas från kunskapsuppdraget. Av den nationella statistiken framgår också att det på skolan är en något lägre andel elever som når kravnivån på samtliga delprov i de aktuella ämnesproven i årskursen 6 än i årskurs 3 och 9. Detta är en statistisk bild skolans rektor känner igen och bekräftar.

Anmälningsskyldighet

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn.

I intervjuer med lärarna vid skolan samt fritidshemmets personal framkommer att rutinerna för att anmäla kännedom om kränkande behandling skiljer sig åt mellan de olika verksamheterna vid skolenheten. Exempelvis uppger personalen i förskoleklassen att anmälan till rektor sker när samma elev blivit utsatt för kränkande behandling vid upprepade tillfällen. Även fritidshemmets personal uppger i intervju att rapportering först sker vid upprepade kränkningar. Enligt rektorn har skolan genomfört enkäter som visar att personalen inte fullt ut fullgör sin anmälningsskyldighet.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att anmälningsskyldigheten vid förekomsten av kränkande behandling uppfylls för att rektor och huvudmannen ska kunna utreda kränkningarna och vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra framtida kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:1274) framgår att arbetet med planerna mot diskriminering och kränkande behandling är en del av det främjande och förebyg-

gande arbetet och bör bedrivas så att det resulterar i en gemensam plan eller i två planer som hänger ihop på ett systematiskt sätt och utformas så att den återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet.

Johan Skytteskolan har två planer mot kränkande behandling, en omfattande verksamheten i förskoleklass och årskurs 1-5 och en omfattande verksamheten i årskurs 6-9. De båda planerna utgår ifrån behoven i de aktuella årskurserna och är uppbyggda enligt olika strukturer. Av utredningen framgår dock att skolenheten inte tillräckligt har utvecklat sina rutiner för utformande av plan mot kränkande behandling sedan det som idag utgör Johan Skytteskolan bestod av två skolenheter vilket medför att skolan i princip har två separata planer för de tidigare enheterna. Av Skolinspektionens intervjuer med skolans lärare framgår vidare att planerna är framtagna åtskilda från varandra och det finns ingen röd tråd som binder ihop planerna. Planen återspeglar inte samtliga verksamheter och vilka specifika behov dessa verksamheter har, exempelvis vad gäller fritidshemmet. I intervju uppger fritidshemmets personal att det bedrivs ett aktivt arbete för att kartlägga behov och vidta åtgärder mot kränkande behandling, men att detta inte dokumenterats i nuvarande plan. Slutligen saknas i planen som omfattar verksamheten i förskoleklass och årskurs 1-5 en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Disciplinära åtgärder

Enligt skollagen ska sådana omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande som vidtas av en lärare dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

I intervjun med lärarna i de äldre årskurserna framkommer att det förekommer att elever utvisas ur undervisningslokalen utan att detta dokumenterats. Rektor uppger att det finns tydliga riktlinjer för hur dokumentation ska ske, men han hittills inte har följt upp tillämpningen av riktlinjerna, så rektor saknar uppfattning om hur utbrett det är att sådana åtgärder inte dokumenteras.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

5 kap. 3 och 24 §§, 6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att alla elever i får det särskilda stöd som utredningen visat att de behöver i samtliga ämnen.
- Utarbeta åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Rektor fattar beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.
- Se till att ge studiehandledning på modersmålet anpassad efter elevernas behov.

Motivering*Särskilt stöd*

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn som ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare ska enligt skollagen ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

I Skolinspektionens intervju med lärare i de högre årskurserna framkommer att eleverna inte kan få särskilt stöd i alla ämnen. Skolledningen uppger i intervju att eleverna inte kan få särskilt stöd i samtliga ämnen under skoltid utan att eleverna i vissa ämnen kan erbjudas stödtimmar i form av läxhjälp efter skoltid istället för särskilt stöd reglerat i ett åtgärdsprogram. Exempelvis uppger skolans rektor att det är "svårt att få till särskilt stöd i de naturorienterande ämnena", vilket innebär att alla elever som behöver särskilt stöd inte får det inom ramen för den ordinarie undervisningstiden. Rektor uppger dock i samband med faktakontroll att det vid skolan finns åtgärdsprogram med åtgärder som stödjer alla ämnen om den pedagogiska kartläggningen visar på sådant behov. Rektor uppger även i samband med faktakontrollen att elever i de fall de inte ges särskilt stöd inom ramen för schemalagd tid erbjuds stöd vid frivillig läxhjälpstid. Exempel på ämnen som lärarna uppger att skolan ej erbjuder särskilt

stöd inom är idrott och hälsa samt bild och det förekommer även motstridiga uppgifter bland lärarna om huruvida särskilt stöd erbjuds i de naturorienterande ämnena eller inte. Rektor ger i faktakontroll emellertid exempel på att skolan avsatt en extra timme avdelat till idrottslärare för specialundervisning samt extra simundervisning

Skolinspektionen har vidare funnit brister i de åtgärdsprogram som omfattar elever i årskurs 6-9. I vissa åtgärdsprogram är kopplingen mellan målen och åtgärder otydliga. I andra åtgärdsprogram läggs ett för stort ansvar för genomförandet av åtgärder på eleven. Inte i något åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av anges hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. I tillsynen framkommer vidare att skolans rutiner kring åtgärdsprogram inte omfattar att skolans rektor, eller den rektorn delegerat beslutsfattandet till, fattar beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram i de fall en utredning visar att en elev ej är behov av sådant stöd.

Beslut om anpassad studiegång

Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får enligt skollagen avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) göras. Enligt skollagen ansvarar rektorn för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. Ett beslut ska innehålla hänvisning till lagrum och de skäl som har bestämt utgången, det vill säga en motivering.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av beslut om anpassad studiegång som fattats vid skolenheten. Av besluten framgår inte på vilket sätt och i vilken omfattning studiegången anpassas och det framgår inte heller någon motivering till beslutet, det vill säga varför skolan bedömer att elevens behov av särskilt stöd bättre kan tillgodoses genom anpassad studiegång.

Studiehandledning på modersmålet

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Vid skolan finns en särskild undervisningsgrupp, benämnd förberedelseklass, för nyanlända elever i årskurs 7-9. I intervjuer med lärare i förberedelseklassen samt med skolans rektor uppges att eleverna i förberedelseklassen erhåller studiehandledning på modersmålet, men att denna studiehandledning ges en timme per vecka och inte är anpassad utifrån elevernas behov. I intervju med nyanlända elever uppges dessa att deras kunskaper i olika ämnen inte kan tillvaratas på grund av deras språkliga brister i svenska. De anser vidare att de skulle kunna delta i undervisning i skolans alla ämnen snabbare om de också

skulle erbjudas studiehandledning på modersmålet anpassad utifrån deras behov.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8-9 och 12 §§ skollagen, 29 kap. 10 § skollagen, 20 § förvaltningslagen och 5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att lärarna klargör för eleverna vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer.
- Se till att rättelse av betyg sker i enlighet med författningarnas krav.
- Se till att en skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.

Motivering

Klargöra mål

Enligt skollagen ska eleverna informeras om grunderna för betygssättningen. Av förarbetena till skollagen framgår att elever och lärare ska ges stort utrymme att tillsammans planera och utforma undervisningen. Arbetet förutsätter att information om mål och kunskapskrav ges till alla elever i början av ett ämne eller ett ämnesblock samt under utbildningens gång.

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i skolans arbete med att klargöra målen för utbildningen. Vid skolan har lärarna i de årskurser där betyg sätts arbetat fram elevblad av vilka de olika kunskapskraven för respektive ämne ska framgå. Texten i elevbladen är hämtad ur läroplanstext. Syftet är att eleverna med hjälp av detta elevblad ska ha möjlighet att informera sig om mål för utbildningen och kunskapskraven i de olika ämnena. Eleverna uttrycker dock i intervju med Skolinspektionen att det är svårt att förstå elevbladen. Detta då lärarna inte förklarar och diskuterar elevbladen och därmed kunskapskraven på ett sådant sätt att eleverna förstår vad de ska uppnå för att nå de olika betygssstegen. Lärarna i de äldre årskurserna bekräftar att läroplanstexten används väl ofta i elevbladen, att de är bra, men att det kan vara svårt för eleverna att förstå målen för utbildningen och kunskapskraven utifrån dem.

Även skolledningen uppger att det varit ett problem att läroplanstexten använts i för hög utsträckning i elevbladen utan att lärarna förklarat kraven på ett sådant sätt att det blir tydliggjort för eleverna. Detta mönster bekräftas även av Skolinspektionens enkäter av vilka framgår att en tredjedel av eleverna i årskurs 9 tycker att det stämmer ganska bra eller helt och hållet att de tycker att det är svårt att veta vad de ska klara av i skolan.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister i skolans arbete med att informera elever om målen för utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Rättelse av betyg i betygskatalog

Enligt skolförordningen ska beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ska rättelser och ändringar anges i betygskatalogen. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som när betyg sätts.

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog. Av denna framgår att rättelser och ändringar av betyg som angetts i betygskatalogen inte daterats.

Skriftlig bedömning

Enligt skollagen ska i fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges.

Syftet med en skriftlig bedömning är att synliggöra vilka kunskaper eleven tillägnat sig i de fall eleven inte når upp till kunskapskraven för betyget E i ämnet. Elever har i allmänhet under sina år i grundskolan alltid tillägnat sig vissa kunskaper i förhållande till kunskapskraven i ämnena. Bedömningen bör därför i varje ämne innehålla dels en redogörelse för vilka delar av kunskapskraven eleven uppnått, dels en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskraven som eleven inte nått. Det är särskilt viktigt att en skriftlig bedömning tydligt och konkret synliggör vilka kunskaper eleven tillägnat sig, eftersom det är ett dokument som inte bara riktar sig till elev och vårdnadshavare, utan till exempel kan användas vid övergång till gymnasieskola eller för att visa en arbetsgivare vilka kunskaper eleven har.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen efterfrågat exempel på en skriftlig bedömning när ett icke-godkänt betyg satts i ett avslutat ämne. Skolan har på denna begäran tillhandahållit underlag för överlämning till annan skola efter avslutad grundskola. Dokumentet är upprättat före avslutad skolgång och är inte benämnt skriftlig bedömning. Av underlaget går inte att utläsa vilka kunskaper eleven tillägnat sig respektive inte tillägnat sig i förhållande till kursplanernas kunskapskrav. Skolan har inte redovisat att någon skriftlig bedömning gjorts i det fall ett icke godkänt betyg sätts.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med bedömning och betygssättning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 15 § och 10 kap. 22 §§ skollagen, 6 kap. 10 § skolförordningen, Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg, 7 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att skolans systematiska kvalitetsarbete omfattar fritidshemmet och innebär att uppföljning och utvärdering av samtliga aspekter av utbildningen som har betydelse för elevernas kunskapsresultat.

Motivering

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Vid skolan bedrivs det ett systematiskt kvalitetsarbete, för vilket rektor ansvarar. I skolans kvalitetsredovisning återfinns en uppföljning av elevernas kunskaper och lärande liksom av trivsel, trygghet och studiero. Utvärderingen bygger både på lärarnas bedömningar av elevernas kunskapsresultat och skolans egna elevenkäter. I kvalitetsredovisningen återfinns även sammanställningar av elevernas resultat, en analys av dessa och en redovisning över prioriterade åtgärder för att ytterligare förbättra verksamheten.

Skolinspektionen konstaterar emellertid att samtliga verksamheter inte följs upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Fritidshemmets verksamhet utgår ifrån en verksamhetsplan vilken enligt skolans senaste kvalitetsredovisning behöver förankras. För närvarande följs dock inte fritidshemmet upp inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete på ett strukturerat sätt. Vidare följs arbetet med elever i behov av särskilt stöd inte upp inom det systematiska kvalitetsarbetet på en övergripande nivå, i form av till exempel en

uppföljning av hur framgångsrika rutinerna för särskilt stöd har varit när det gäller elevernas måluppfyllelse. Av skolans kvalitetsredovisning framgår exempelvis att skolan inte har analyserat arbetet med särskilt stöd i förhållande till kunskapsresultaten. Av Skolinspektionens intervju med elevhälsan framgår att det görs vissa uppföljningar som skickas in till kommunen centralt, men som inte syns i skolans kvalitetsredovisning, exempelvis av kurators arbete.

Sammanfattningsvis finns det brister i skolans systematiska kvalitetsarbete då det inte omfattar en uppföljning av fritidshemmet och inte heller följer upp och utvärdera samtliga aspekter av utbildningen som har betydelse för elevernas kunskapsresultat. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 4 § skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Redovisa en plan med konkreta åtgärder som ska vidtas för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de bedriver.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämma med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

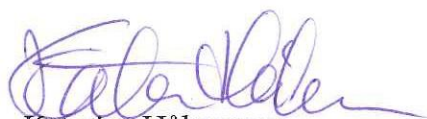
I utredningen har det framkommit att det finns två lärare vid skolenheten som tillsvidareanställs av huvudmannen före den 1 juli 2011 som saknar lärarexamen. Lärarna undervisar som klasslärare i årskurs 1 respektive engelska och spanska i årskurserna 6-9. Båda lärarna har utländsk pedagogisk utbildning som inte är validerade i Sverige. Således saknar lärarna utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det vid skolan finns lärare som saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och Stockholms stad föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Katarina Håkansson
Enhetschef

Ole Ulnes
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.